

למנותן אצל קדשי צה"צ דהם ממון הקדש בקנינם ל"ש צי' דינא דנעשה מלות, וע"כ בצגדי כהונה שצלו גם אי חייל צהו דינא דנעשה מלות להפקיע מינייהו קדוה"ג דצגד"כ, אצל הא מיהא דנשאר צהו דין קדשי צה"צ ומשו"ה הוא דמועלין צו [וכע"ז כ' רצנו הגר"ח ז"ל לגבי פרה אדומה דאע"ג דלגבי דין חטאת שלה איכא דינא דנעשה מלות, ודינו כקדושת קרבן דקדושתו הוא למלותו וכשנעשה מלותו פקע קדושתו, אצל לגבי דין קדושת צה"צ דיש צפרה ל"ש דינא דנעשה מלות והה"נ בצגדי כהונה דכוותה]. והא דאמרינן בסוגיין דמהא דצגדי כה"ג טעונים גניזה מוכרח דליכא צהו דינא דנעשה מלות, היינו משום דיקוד דין גניזה דחייל צהו הוא משום לתא דקדושת צגדי כהונה דאיכא עליה, ואי אך הי' פקע מהם קדושת צגדי כהונה לא הי' צהו דין גניזה אע"ג דנשאר צהו קדושת צה"צ, דכד דיינינן צדין קדושת צדק הבית דאיכא צהו הוו כשאר קדשי צה"צ דליכא צהו דין גניזה, והיינו דאמרינן דמהא דטעונין גניזה מוכרח דליכא צהו דין נעשית מלותן להפקיע מינייהו קדושת צגדי כהונה.

והגה צעיקר הך דינא דכתנות כהונה שצלו מועלין צהו הקשה צהו מו"ר מרן הגרא"מ זלוק"ל בספר אבי עזרי דהא גם אי נימא דליכא צהו דינא דנעשה מלות, אצל הא מיהא יהא נפקע מינייהו דין מעילה מדין קדשים שמתו דקיי"ל דינא מדי מעילה ד"ת, וה"נ דכוותה כיון דלא חזי ללגישה הו"ל כקדשים שמתו ומ"ט מועלין צהו, ועיי"ש מש"כ לחדש דקדשי ה' אחר שנשתמש צהו למלותן תו לא חיילא צהו דין קדשים שמתו, ודינא דקדשים שמתו ינא מדי מעילה הוא רק צמתו קודם שנתקיים דינם ומלותן עיי"ש. אכן להמבאר דצגד"כ מלכד דאיכא צהו קדושת צגד"כ למלותו איכא צי' נמי דין קדשי צה"צ דהוא ממון הקדש יש ליישב עוד, דהרי כתב רצנו הגר"ח ז"ל דצקדשי צה"צ דהם ממון הקדש בקנינם ל"ש צהו דין קדשים שמתו, כיון דאין קדושתם למלותן וע"כ בצגדי כהונה אע"ג דכד דיינינן צדין קדושת צגדי כהונה דאיכא צהו דינא דנעשה מלותן אצל הא מיהא איכא

עליהו גם קדושת צה"צ דצוה ליכא דינא דקדשים שמתו להפקיע דין מעילה מינייהו וא"ש.

אכן צעיקר ד' הרמז"ס שכתב דכתנות כהונה שצלו מועלין צהו וליכא צהו דינא דקדשים שמתו י"ל עוד, דהנה יעוי' צרמז"ס צפ"ח מהל' כלי המקדש ה"ו שכ' ז"ל מכנסי כהנים הדיוטים שצלו ואצנטיהם היו עושין מהם פתילות ומדליקין צהו צמקדש צשמחת צית השואצה, וכתנות כהנים הדיוטים שצלו היו עושים מהם פתילות למנורת התמיד עכ"ל, ואשר לפי"ז י"ל דכד דיינינן צכתנות כהונה שצלו אי חשיבא קדשים שמתו י"ל דלא חשיבא מתו כיון דעדיין ראויים הם לפתילות למנורת התמיד, ודין קדשים שמתו הוא רק צגוונא דל"ח לקודש כלל ושפיר איכא צהו מעילה.

ואם כנים הדברים יש לבאר הא דכתב הרמז"ס צהל' מעילה דכתנות כהונה שצלו מועלין צהו, ולכא' הו"ל לכתוב סתמא דכל צגדי כהונה שצלו מועלין צהו ומ"ש דכתב דין מעילה דוקא צכתנות שצלו, אכן לפי"מ שנתבאר יש לבאר היטב דהרי צד' הרמז"ס צהל' כלי המקדש שהצאנו מבאר דמכנסי כהנים הדיוטים שצלו ואצנטיהם היו עושים פתילות לשמחת צית השואצה, וכתנות כהונה שצלו היו עושים פתילות למנורת התמיד, ולפי"ז הרי ניחא דדוקא צכתנות כהונה שצלו דהיו עושים צהו פתילות למנורה הוא דאהני זאת דלא יחול צהו דין קדשים שמתו, כיון דקיום דינם הוא להדלקת המנורה דהוא קודש, משא"כ שאר צגד"כ דהיו עושים פתילות לשמחת צית השואצה אי"ז קיום דין צהקודש כלל [ועיי"ש צמל"מ דהותר משום לב צ"ד מתנה עיי"ש], צה י"ל הו דינא דאין מועלין דתו ל"ה קדשי ה' וא"ש.

דף פ' ע"ב

אמר רבי חנינא קטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר לא עשה ולא כלום, כמאן דלא בר' יהודה דאי ר"י האמר כי כתיבא חוקה בדברים הנעשים בבגדי לבן מבפנים הוא דכתיבא, אפי' תימא ר"י צורך פנים בפנים דמי, והמבאר מד' הסוגי' דהא דקטורת שחפנה קודם שחיטת הפר פסולה הוא

משום דין חוקה דנאמר צדין סדר עצודת היום, וכו' הרמב"ם בפ"ה מהל' עצודת יוה"כ ה"ב ז"ל קטורת שחפנה קודם שחיתת הפר לא עשה כלום אע"פ שהחפינה בעזרה לורך פנים כפנים, וכן שער ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה כלום אע"פ שהשחיטה בעזרה הרי דמו נהנס לפנים, והנה בה"ג כ' הרמב"ם א"ל ושער המוספין שעשה אותן קודם עצודת היום אינן כלום, ובכס"מ כ' דהוא מדינא דכל מעשה יוה"כ האמור על הסדר אם הקדים מעשה לחצרו לא עשה כלום, ובכ"ח מ' מרן רי"ז הלוי ז"וק"ל תמה ע"ז דהרי הא"ל הוא מדברים הנעשין בצגדי זהב מצחון דלכו"ע לא כתיב בהו חוקה ואין הסדר מעכב בהן, והשער לאו מכלל עצודת היום כלל, והא דלריך להיות קרב אחר עצודת היום דוקא הוא משום דכתיב צ"י מלכד חטאת הכפורים כמבואר ציומא דף ע', וא"כ הוא דין אחר לגמרי וע"ז לא נאמר חוקה כלל, וכתב לבאר ד' הרמב"ם בשם רבנו הגר"ח ז"ל דהא דא"ל ושער המוספין שעשה אותן קודם עצודה"י פסולין הוא משום דחשיבא מחו"ז ופסולין משום מחו"ז עיי"ש, והמבואר לפי"ז דגם בגוונא דליכא דין עיכוב משום דין סדר דכתיב גבי עצודה"י מ"מ פסול משום מחו"ז, ולפי"ז הרי קשה דל"ל בקטורת שחפנה קודם שחיתת הפר ושער ששחטו קודם מתן דמו של פר לטעמא דפסול משום לורך פנים כפנים תיפו"ל דפסול משום מחו"ז וכו'.

וגר"א ד"ל צה דגם צ"י קרבנות הא דחיל דהקרבן דין מחו"ז הוא רק אי הסדר הוה חלות דין בהקרבנות הקרבן, דנאמר דינא דהקרבנות קרבן זה הוא אחר חצרו צה הוה דינא דחיל דהקרבן דין מחו"ז, אצל היכא דהסדר אינו בהקרבנות אלא במעשה העצודות לא חיל דהקרבן דין מחו"ז, דאע"ג דצ"י קרבנות נינהו מ"מ יסוד הדין סדר צה אינו בהקרבנות הקרבן אלא במעשה העצודה, ואשר לפי"ז י"ל דכד דיינין משום דין סדר האמור בעצודת היום כיון דמצינו דין סדר גם בעצודות של אותו קרבן עצמו דע"כ הוא דין סדר במעשה העבודה, ה"נ צ"י קרבנות הדין סדר הוא במעשה העבודה דנאמר דינא דחפינה הוא אחר שחיטה, וכן שחיטת השער הוא אחר מתן דמו של הפר, ואי"ז דין סדר בהקרבנות עצמם, וע"כ לא חיל דהקרבנות דינא דמחו"ז, ושפיר מקשי דאי אינו בכלל חוקה ל"ה לריך ליפסל כלל, והיינו דמשני דפסולו הוא משום לורך פנים כפנים וקאי עלה קרא דחוקה, אצל הא דא"ל ושער המוספין דינו להיות אחר עצודת היום אי"ז דין סדר במעשה העצודות, אלא דנאמר בהקרא דמלכד חטאת הכפורים דקרבנות המוספין דינם להיות קרבין אחר עצודת היום, וכיון דהוא דינא דהקרבנות שדין הקרבנות לאחר עצודת היום שפיר חילא עליהו דין מחו"ז כל דלא עשה עדיין עצודת היום וא"ש ואכתי לל"ע צה.

משום דין חוקה דנאמר צדין סדר עצודת היום, וכו' הרמב"ם בפ"ה מהל' עצודת יוה"כ ה"ב ז"ל קטורת שחפנה קודם שחיתת הפר לא עשה כלום אע"פ שהחפינה בעזרה לורך פנים כפנים, וכן שער ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה כלום אע"פ שהשחיטה בעזרה הרי דמו נהנס לפנים, והנה בה"ג כ' הרמב"ם א"ל ושער המוספין שעשה אותן קודם עצודת היום אינן כלום, ובכס"מ כ' דהוא מדינא דכל מעשה יוה"כ האמור על הסדר אם הקדים מעשה לחצרו לא עשה כלום, ובכ"ח מ' מרן רי"ז הלוי ז"וק"ל תמה ע"ז דהרי הא"ל הוא מדברים הנעשין בצגדי זהב מצחון דלכו"ע לא כתיב בהו חוקה ואין הסדר מעכב בהן, והשער לאו מכלל עצודת היום כלל, והא דלריך להיות קרב אחר עצודת היום דוקא הוא משום דכתיב צ"י מלכד חטאת הכפורים כמבואר ציומא דף ע', וא"כ הוא דין אחר לגמרי וע"ז לא נאמר חוקה כלל, וכתב לבאר ד' הרמב"ם בשם רבנו הגר"ח ז"ל דהא דא"ל ושער המוספין שעשה אותן קודם עצודה"י פסולין הוא משום דחשיבא מחו"ז ופסולין משום מחו"ז עיי"ש, והמבואר לפי"ז דגם בגוונא דליכא דין עיכוב משום דין סדר דכתיב גבי עצודה"י מ"מ פסול משום מחו"ז, ולפי"ז הרי קשה דל"ל בקטורת שחפנה קודם שחיתת הפר ושער ששחטו קודם מתן דמו של פר לטעמא דפסול משום לורך פנים כפנים תיפו"ל דפסול משום מחו"ז וכו'.

והגה דהסוגי' דמנחות דף ה' דמסיק דיש מחו"ז לצו ציוס כזר הקשו התוס' דל"ל לקרא דחוקה שלא ישנה הסדר בעצודת יוה"כ, והיכא דלא כתיב חוקה לא חיישינן אם משנה הסדר ותיפו"ל דפסול משום מחו"ז, ותי' דדוקא בקרבנות מלורע חשיב מחו"ז דלא הגיע עדיין זמן טהרתו אצל סדר עצודת יוה"כ דלכפרה ל"ח מחו"ז יעוי"ש, אכן לפי"ד הרמב"ם הרי מבואר דגם בקרבנות דאיתין לכפרה אית להו דין מחו"ז ויקשה לפי"ז קו' התו', ושמעתי בשם מרן הגרי"ז הלוי ז"וק"ל שתי' דדין מחו"ז שייכא רק צ"י קרבנות דאיכא דינא דא' קודם לחצרו צה

דף ס"א ע"א

אמר עולא שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה ולא כלום, וצ"ל גבורת ארי הקשה כיוון דשחיטה לאו עבודה היא עיכובא דחוקה לא קאי עלה, כדאמר צפ"ק דמנחות דף ה' גבי הקדים חטאתו לאשמו דקאמר ר"פ דשחיטה דלאו עבודה לא קאי עלה קרא דתהיה דכתי' גבי מזורע וה"ל דכוותה, ומ"ט שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה כלום, ותי' דהא דהקדמת שחיטת שעיר למתן דמו של פר מעכב לאו משום לתא דהשעיר הוא הואיל והקדים שחיטתו, אלא משום דאחר מתן דם דפר אחר שחיטת השעיר והי' ראוי להקדימו, וכדאיתא לעיל דף מ' דאם הקדים מתן דם דפר צהיכל מקמי' מתנות דשעיר צפנים מעכב כיון דאחר מתן דם דשעיר צפנים דהי' ראוי להקדימו, וה"ל דכוותה פסול משום איחור דמתן דם דפר.

א"ל דנע"ט דהא לעיל איתא קטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר לא עשה כלום דלורך פנים כפנים, ואם נימא דפסולא דהקדים הוא בזה דהקדים דבר המאוחר לדבר הנעשה צפנים, ה"ל פסולו משום דהקדים החפינה לפני שחיטה וע"כ דשחיטה נאמר דין חוקה לעיכובא דנע"ט דאינו עבודה והדרק"ל ונ"ע. ונ"ל לפי"ד הגבולא דפסולא דהקדים תרומתו איתנייהו הא' צאופן דהקדים עבודה פנים דפסול משום דשינה צעודת פנים שהקדימו, והצ' במקדים לדבר הנעשה צפנים ופסולו משום דאחר להעבודת פנים, וע"כ בקטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר פסול מחמת החפינה דהקדימה לשחיטת הפר, והחפינה הוי עבודה ונאמר צה דין חוקה לעיכובא כיון דהוי לורך פנים כפנים, וצעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר פסולו משום לתא דמתן דמו של פר שאחרו להשחיטה. אלא דנ"ע בזה מהא דאיתא לעיל דף מ' דאם הקדים מתן דם דפר צפנים מקמי' הגרלה אינו פוסל דנ"ע דהגרלה מעכבא, הרי דאם הקדים דבר הנעשה צפנים לדבר הנעשה בחוץ אינו פוסל, וע"כ דקטורת שחפנה קודם שחיטת הפר פסולו משום השחיטה דחשיב עבודה פנים וכ"ה להדיא

צפי' הר"ח דפסולא דקטורת שחפנה קודם שחיטת הפר הוא משום לתא דהשחיטה דחשיבא עבודה פנים, ונע"ט דשחיטה לאו עבודה היא מ"מ קאי חוקה עלה ונ"ע.

והנה עיקר ד' הגבולא דשחיטה כיון דלאו עבודה היא לא קאי עלה חוקה לכא' הוא סוגי' ערוכה לעיל דף מ"ב, דאיפלגו רב ושמואל בשחיטת פרו אי כשרה צור דרב ס"ל דשחיטת פרו צור כשרה, ומקשי' דהא כתיב צ' אהרן וחוקה ומשני' שחיטה לאו עבודה היא, הרי להדיא דרב אית' לי' הך סברא דשחיטה דלאו עבודה היא לא קאי חוקה עלה, אכן אליבא שמואל דפליג עלי' וס"ל דשחיטת פרו צור פסולה ס"ל דחוקה קאי נמי אשחיטה דנע"ט דלאו עבודה היא וכ"ה להדיא צפי' הר"ח שם, ונ"ל לכא' הך דינא דקטורת שחפנה קודם שחיטתו של פר תלי' בפלוגתא הנ"ל, דאליבא דשמואל דחוקה קאי אשחיטה שפיר נאמר צ' נמי דסדרן מעכב, אכן אליבא דרב דס"ל דחוקה לא קאי אשחיטה לכא' מה"ט נמי גס סדרן לא יעכב, [ויעוי' צס' גבולא דף מ"ב דהקשה אליבא דשמואל דס"ל דחוקה קאי נמי אשחיטה מהסוגי' צמנחות ד"ה דמצורא שם גבי עיכובא דתהי' דכתיב גבי מזורע דלא קאי אשחיטה].

א"ל דלפי"ז נל"ע צד' הרמב"ם דצפ"א מהל' פסוקה"מ ה"צ כ' וכן פר כה"ג של יוה"כ אע"פ שנאמר ושחט אהרן אס שחטו זר כשר, הרי דפסק רב דשחיטת פרו צור כשרה דלא קאי חוקה אשחיטה דלאו עבודה היא, וצפ"ה מהל' עבודה יוה"כ ה"צ כ' ז"ל וכן שעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר לא עשה כלום אע"פ שהשחיטה צעורה הרי דמו נכנס לפנים עכ"ל, הרי להדיא דיסוד הדין דשעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר פסול הוא משום לתא דהשחיטה דנאמר עלה חוקה כיון דלורך פנים כפנים, הרי להדיא דחוקה קאי נמי אשחיטה ונ"ע.

ובראיה בזה צד' הרמב"ם דהא דאמרינן צהסוגי' דף מ"ב דשחיטת פרו צור כשר מה"ט דשחיטה לאו עבודה היא, אין הציאור דלא נאמר חוקה אשחיטה כלל, דלעולם חוקה קאי נמי

אשמיטה כיון דהוא בכלל הקרבת הקרבן, אלא דהוא
דין מסוים לגבי דין כהונה, דלא קאי חוקה על דין
כהונה האמור בשמיטה כיון דלאו עבודה היא, ודין
כהונה לעיכובא מנינו רק בעבודה, וע"כ דדין
כהונה הוא למנוה לחוד, אצל לגבי עיקר קיום
השמיטה בהקרבן שפיר נאמר חוקה עלה, ויש
להוסיף צביאור הדברים דכד דיינינן לגבי השמיטה
עלמה בזה אהני הא דנורף פנים כפנים דקאי חוקה
עלה, אצל הדינים דנאמרו בהגברא השוחט בזה
אמרינן דכיון דמעשה השמיטה עלמה לאו עבודה
לא קאי חוקה עלה וע"כ דין כהונה אינו לעיכובא,
[ויעוי' בתוס' דף מ"ב שם שפי' הא דאיתא שם
שמיטה לאו עבודה היא היינו דנקבלה קיי"ל דגם
המקבל נריך להיות צפנים, משא"כ בשמיטה רק
השמיטה עלמה נריכה להיות צפנים אצל השוחט
עלמו א"ל להיות צפנים עיי"ש, וה"נ לגבי דין חוקה
דכוותה כיון דשמיטה לאו עבודה היא לא קאי חוקה
על הגברא השוחט] ולפי"ז הרי ניחא הא דשעיר
ששחטו קודם מתן דמו של פר פסול משום לתא
דהשמיטה, דעל גוף השמיטה שפיר קאי קרא
דחוקה וע"כ גם סדרו מעכב וא"ש.

והנה צ"ל גבורת ארי הקשה לפי שיטתו דפסולא
דשעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר הא
מחמת דאיתר מתן דמו של פר, דא"כ שוב לא יהי
הא לחזור ושוחט השעיר אח"כ כיון דכבר נפסל
מתן דמו של פר דאיתרו אחר שמיטת השעיר
עיי"ש, ובפשטות י"ל דאח"כ יסוד הדין עיכוב הוא
בזה דאיתר למתן דמו של פר, אצל הא מיהא חלות
הפסול הוא בהעבודה שמקדים להמתן דם, דכיון
דאי יחול צ"ל תורת הכשר נמצא דאיתר למתן דמו
של פר ממילא דהך עבודה דהקדים לה פסולה,
וא"כ ה"נ בשעיר ששחטו קודם מתן דמו של פר
הוי דינא דשמיטת השעיר פסול מחמת שהקדימו
לדם הפר, דזה שדם הפר נריך להיות מוקדם פוסל
לשמיטת השעיר, וא"כ הא שוב לא נחשב איחור לדם
הפר כלל כיון דשמיטת השעיר הוי שמיטה פסולה,
וע"כ יכול לחזור ולשחוט שעיר וכשר ופשוט.

שם גמר מתנות שבמזבח ונשפך הדם לד"ה
לא מעכבי, והנה התוס' בוצחים דף מ"ב

ע"א דכ"ה כגון ובמנחות דף ט"ז ע"א הוכיחו
מהא דלא מצו' בהצרייתא דאם נשפך אחר
שנתן על הקרנות מציא פר אחר ומזה על
טיהרו, ש"מ דקרנות וטיהרו חשיבא כפרה א'
ואינו יכול להציא פר צפני"ע לקרנות ופר
צפני"ע לטיהרו, אכן יעוי' בסוגי' בוצחים
ובמנחות שם דהא דאיתא שם דלר"מ יכול
לפגל בין בראשונה בין בשני', ומקשי' דכיון
דחישב צפנים פסלה הו"ל שאר הזאות מיא
בעלמא, ומסיק דמשכח"ל פיגול ד' פרים וד'
שעירים, ופרש"י דמציא א' לקרנות וא'
לטיהרו, הרי דס"ל לרש"י דקרנות וטיהרו
חשיבא צ' כפרות נפרדות, וצ"ע מ"ט לא חגי
לה בהצרייתא דהכא, וכבר עמדו ע"ז התוס'
שם עיי"ש וצ"ע.

וגר"ה אפשר די"ל בזה עפי"מ שהבאנו לעיל
דף נ"ז מד' הירושלמי דמבואר שם
דינא דמערבין לטיהרו הוא בהנך דמים דנתקיימו
צו ההזאות צפנים, ואשר לפי"ז י"ל דלעולם מתן
קרנות והזאות שעל טיהרו חשיב צ' הזאות
וקיימים נפרדים וכ"א הוא כפרה צפני"ע, אצל הא
מיהא דל"ש לקיים דין הזאות על טיהרו רק בזה
דנתקיים צו דין זריקה צפנים, וממילא דנשפך
הדם ל"ש להציא פר צפני"ע רק להזאות של
טיהרו לחוד, כיון דל"ש קיום דין הזאות על טיהרו
צלא שיתקיים צו מחנות קרנות, ולפי"ז הא ל"ק
מהא דאיתא בוצחים ובמנחות דמשכח"ל פיגול ד'
פרים דשם הא איירי דפיגול צפרים הראשונים,
וע"כ אה"נ דבהפר השלישי שהיזה ממנו על
הקרנות חייל צו תורת הקרבה כיון דמתן קרנות
חשיב קיום דין זריקה צפני"ע, אצל הא מיהא הא
הוי הקרבה בפסול, ונמצא דכל פר שמציא נריך
לחזור ולהזות צפנים [כמבואר שם להדיא בשטמ"ק
עיי"ש], וא"כ נמצא דבהפר הרביעי שפיר מתקיים
גם תורת הזאות צפנים וממילא דיכול לקיים צו
ההזאות על טיהרו, אצל בגוונא דההזאות
הראשונות היו כהלכתן ונשפך הדם א"י להציא
פר צפני"ע להזאות שעל טיהרו לחוד, כיון דל"ש
לקיים הזאות על טיהרו צלא קיום מתן קרנות
וא"ש.